

Σιάτιστα μια μεταβυζαντινή πολιτεία του 15^{ου} αιώνα.

Φωτογραφία Γιάννη Βαβίκη

Επτάλοφη πολιτεία ... γερμένη στην πλαγιά του Γρίβα.

1/3

Η Σιάτιστα, κωμόπολη του Νομού Κοζάνης, 28 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της πρωτεύουσάς του, είναι χτισμένη στη μεσημβρινή πλαγιά του όρους Βέλια (που οι Σιατιστινοί το λέμε Γρίβα) και σε (μέσο) υψόμετρο 950 μ.

Η οδική πρόσβαση σ' αυτήν είναι εύκολη:

Στην Εγνατία οδό από Κοζάνη προς Ιωάννινα ο δεύτερος κόμβος που συναντούμε είναι ο κόμβος «Μπάρας-Σιάτιστας».

Από κει, με παράκαμψη τεσσάρων χιλιομέτρων, ο ταξιδιώτης βρίσκεται στη Σιάτιστα.

Οι γνωστές δημοσιευμένες μεταβολές του ονόματος της Σιάτιστας από το αρχικό Καλύβια σε Αρμούτ-Κιοϊ, σε Σιατιστέων Πολιτεία, σε Σιάτιστα συνοδεύουν και, ως ένα σημείο, χαρακτηρίζουν την οικονομική της πορεία μέσα στο χρόνο.

Το 1745 έφερε το όνομα «Πολιτεία Σιάτιστα», όπως αναφέρεται σε επίσημο έγγραφο του Πατριάρχη Αχριδών Ιωσήφ. Σε ιδιωτικά έγγραφα της ίδιας περιόδου επικρατεί το Σιάτιστα.

Σχετικά με την ετυμολογία και τη σημασία του τοπωνυμίου Σιάτιστα μελετητές, έχοντας κατά νου κάτι από την ιστορία και κάποιο ιδιαίτερο γνώρισμα του τόπου μας, διατύπωσαν πολλές και διαφορετικές απόψεις.

Έτσι π.χ. κάποιοι συνδέοντας το με τους θεωρούμενους πρώτους οικιστές, βλάχους ποιμένες, το συσχετίζουν με το λατινικό *sitis* =δίψα, άρα Σιάτιστα σημαίνει, κατά την άποψή τους, πόλη με έλλειψη νερού (μάλλον απίθανο για την εποχή του α΄ οικισμού).

Άλλοι πάλι, συνδέοντάς το με την ιστορία μας στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, τη φυσικά οχυρή θέση της πόλης, την απουσία Τούρκων από αυτήν καθώς και την απόκρουση όλων των επιδρομών, το συσχετίζουν με την τουρκική λέξη *set* (=οχυρό).

Την άποψη ότι *«αν ποτέ λυθεί το ετυμολογικόν τούτο πρόβλημα, θα λυθεί κατά τρόπον τυχαίον»* διατυπώνει ο καθηγητής Α. Κ. Κεραμόπουλος σε απαντητική επιστολή του το 1954 προς τον τότε Δήμαρχο Σιάτιστας Μιλτιάδη Στρακαλή.

Πάντως, για μας τους Σιατιστινούς, ανεξάρτητα από θεωρίες και απόψεις και από το πόσο και ποια ευσταθεί επιστημονικά, η πόλη μας με την ονομασία της σημαίνει και είναι: η αδούλωτη Σιάτιστα, το πάλαι ποτέ φλουροχώρι, η «όμορφη και παράξενη πατρίδα», κατά τη ρήση του ποιητή.